

Maksatlı Makastar: Bir ret kitabı

DR. METEHAN AKBULUT

MAKSATLI Makastar, Betül Tarıman'ın **Yapı Kredi Yayınları** tarafından yayımlanan Rüzgârın Azabı'ndan sonraki **şiiir** kitabı. Rüzgârın Azabı'nda "hayat madeninde acele çekilmiş fotoğraf kadar yerim" diyen Tarıman, Kar Merdiveni'nde (**YKY**, Mart 2007) kimi zaman aşk, acı, oğul ve meseller arasında gezinmiş, onlarca mekânın Mardin, Rize, Emirdağ, Bursa gibi kentlerin ruhunda yarattığı acıyı duyumsamış, zamana tanıklık etmişti. Gözümüze çarpan trajik bir tabloydu. Maksatlı Makastar ise adeta bir isimler sözlüğü. Ve bu isimler resmigeçitten geçer gibi gözümüzün önünden geçip gidiyorlar. Bu söylediklerime bağlı kalarak Tarıman'a sorular soruyorum.

■ Bu bilinçli bir tercih mi ya da neden bunca isim?

Bazen durur düşünürüm binlerce yıl önce insanlar nasıl yaşamışlar, nasıl giyinmişler, ne tür evlerde oturmuşlar, vahşi hayvanlardan, düşmanlarından nasıl korunmuşlar, birbirlerine nasıl seslenmişler diye. Özellikle isimler konusu epeydir kafamı meşgul ediyordu. Bu nedenle **kitapta** kişi adlarına öne çıktı. Aslına bakarsanız önceki **kitaplarımda** da isimler vardı ama bu kadar belirgin değildi. Daha çok yer adlarıydı öne çıkan. Seçtiğim isimlerle öyküleri arasında bir bağlantı yok. **Şiiir** kişileri hayatın akışı içerisinde benim ya da birilerinin hayatına dâhil olmuş kişiler. Tamamen tesadüf. Daha sonra da ilkel halimize, binlerce yıl öncesine yolculuğa çıktım. Mağarada yaşayan, kendisini korumaya çalışın, gökyüzünde kendisine göz kırpan aya bakıp aydınlanmaya, güneş ışığı ile ısınmaya çalışın insana. Sonra birden her şey değişti. İnsan da değişti. Yazıyı buldu, büyük imparatorluklar kurdu, şehirlere, kasabalara, çocuklarına isimler verdi. Bir de savaşlar var tabii. Dünya çoğu zaman kanlı savaşlara sahne oldu, sınırlar değişti. Binlerce yıl önce insanın gerçekleşmesini hayal edeme-

Betül Tarıman

yeceği şeyler teknolojinin gelişmesi ile hayâl olmaktan çıktı. Başka dünyaların arayışı içerisinde olan insan şimdilerde var ettiği dünyayı yok etme çabası içerisinde. Ayrıca dünyanın çevre kirliliğinden, buzulların erimesine, nükleer santrallardan, çarpık kentleşmeye, yoksulluktan, eğitime, sağlığa pek çok sorunu var. Sanırım bu nedenle ben de binlerce yıl öncesine, insanın ilkel bir dönem yaşadığını düşündüğümüz o sırlı zamanlara gitmek istedim. Ve kendi kendime biraz karamsar olacak ama "sil adımı ölmek üzere olan / kimin rüyası olacaksın ki" dedim. Hoş geldin böcekleri adlı **şiiirde** de,

"vazgeçeceksin bundan da. merasimle önünde durduğun et seni hiç eden. İçinde

bir dal parçası yüzüyor ona tutun. öfkeni sakla. *içindeki tanı cellâdın senin.*

adımı yok et.

1. kardeş bulutlarla yüzüyorsun – ne güzel –

2. doğa ikramda bulunuyor - ben de ona –

3. adımı sildim dengedeyim – sil – gidiyorum ağırlandığım bahçelere

■ Önceki **kitaplarımda** olduğu gibi **Maksatlı Makastar'da** da **hüzün izleği öne çıkıyor**. "huzursuz hayvanlar gibiydim / yalnızlığın vampir gibi gezindiği odalarda / ölü derimi kaldırıyordum koşmaktan terlemiş / merakta bırakılmış ruhumda bir iç kanama", "bitmez şaşkınlığım / gereksiz kucaklaşmalar gibi / açılır dünya / kapanır dünya / içime bir sıkıntı atar dünya", "zihnimin parçası gibi / parça parça ettiğim rüya / fark yoktu geceyle sabah arasında" dizeleri de "gülün yüzyılı endişeli" adlı **şiiir** ait. Gerçekten 'gülün yüzyılı endişeli' mi? Ya da neden hüzün?

Sanki çok öncesinde mutlu mesut yaşıyorduk da artık öyle değiliz. Aşk insanı acıtıyor, hayat, insanlar acıtıyor. Mutsuzuz, her şey yapay, insanlar kötü. Herkeste bir kaygı hali, bekleşip duruyoruz oraya buraya savrulup. Evet, insanın kendine bile yabancılaştığı bir dünyada gülün yüzyılı endişeli.

Fakat yine de umutsuz değilim. Çünkü umutsuz yaşamıyorum.

■ İhmal ve ihtimaller dünyasında yüzünü doğaya ve insana dönmüş bu **şiiirleri** ya da şöyle diyeyim **Maksatlı Makastar'ı** bir **red kitabı** olarak da okuyabilir miyiz?

Ben yüzü doğaya dönük bir insanım. Çoğu zaman en mutlu olduğum zamanların doğada, bin yedi yüzden evrene, kendime baktığım zamanlar olduğunu düşünüyorum. Bazen de diğer canlılarla birlikte doğada yaşamayı hayal ediyorum. Bu nasıl bir şey olurdu? Bunu bilmemekle beraber taş binaların içine tıkıştırılmış insanların mutlu olmadıklarını hissediyor, insanın insana zarar verdiği çağda, telaşlı göğün altında çiçeklerin gürlütüsünü duyarak yaşamak istiyorum. Çünkü doğanın özgürleştirici bir gücü var. Bu nedenle **Maksatlı Makastar'ı** bir ret kitabı olarak okuyabiliriz.

■ Peki, neden **Maksatlı Makastar**?

Birilerinin eliyle biçimlendirilmiş bir dünyada yaşadığımız için olsa gerek. Birileri ol diyor ve oluyor. Bir kumaş gibi hayatlarımız orasından burasından kırılıyor. Bu dünyanın her yerinde böyle. İnsanlar parça parça kesilmiş, didiklenmiş hayatlarında mutlu olmaya çalışıyor ya da mış gibi yapıyorlar. Belki de bu nedenle epeydir siyah beyaz hayatlarımızı özler olduk.

■ Varlık ve hiçliğin sorgulandığı bu **kitapta** içten içe bir ağıt havası da seziniyor. Sizi bu sorgulamaya götüren ne?

Maksatlı Makastar, kendimi, insanın dünyada var olma sebebini sorguladığım meselesi olan bir **kitap**. Koskoca evrenin içinde bir toplu iğne başı kadar yer tutmayan insanı, insanın dünyada var olma sebebini, insanlık hallerini sorguluyorum bu **kitapta**. Dolayısıyla ile bu da **kitapta** içten içe bir ağıt havasının sezilmesine neden oluyor.